

Πολλοὶ τῶν Ὀστιακῶν ζῶσιν ἐκ τῆς ταρανδοτροφίας, τὸ δὲ θέρος πλανῶνται μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν Οὐραλίων Οἰκογενεία τις ζῇ ἀνέτως ἐκ τοῦ προϊόντος 300 μόνων κτηνῶν. Οἱ ποιμένες οὗτοι ἀποτελοῦσι τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς χώρας, οἱ δὲ λοιποὶ πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῆς ἀλιείας μὲν κατὰ τὸ θέρος, τῆς θήρας δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἰδετε τὰ σκάφη αὐτῶν, τεκμηριοῦντα τὴν νηπιώδη κατάστασιν τῆς ναυπηγίας παρ' αὐτοῖς· ἀπλοῦς κορυμῶς δένδρου λαξευθεὶς καὶ φέρων ἐκατέρωθεν δι' ἱμάντων προσδεδεμένην σανίδα πρὸς συγκράτησιν τῶν σχοινίων τοῦ ἱστοῦ. Τὰ ἀσθενῆ ταῦτα σκαφίδια διευθύνουσιν οἱ ἰθαγενεῖς διὰ βραχείας πλατείας κώπης, μένοντες πάντοτε γονυκλινεῖς. Ἡ ἐλαχίστη παραχώρης κίνησις ἀρκεῖ εἰς ἀνατροπὴν τοῦ σκαφιδίου· ἐν τούτοις τοιαυτῇ εἶναι ἡ δεξιότης τῶν λεμβούχων, ὥστε τὰ ἀτυχήματά εἰσι σπάνια. Τὸ τελειότερον τῶν ὀπλων τῶν Ὀστιακῶν εἶναι τὸ μετὰ πυρίτου λίθου πυροβόλον, πολλοὶ ὅμως μεταχειρίζονται ἔτι καὶ τόξα. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦ νὰ μὴ βλάψωσι ποσὺς τὴν μελωτὴν τῶν ζώων, ἄτινα φονεύουσι, μεταχειρίζονται βέλη, τὰ ἄκρα τῶν ὀπλοῦν ἐν τέχνῳς ἀντικαθιστῶσι δ' ὀστρακίνας σφαίρας. Διὰ τῶν ὀπλων τούτων δεινὴν διεξάγουσι θήραν κατὰ τῶν ἀφθόνων ἐν τῇ χώρᾳ σκιοῦρων, ὧν ἕκαστον ζεύγος γεννᾷ κατὰ μῆνα τὸ θέρος δωδεκάδα νεογνῶν, ἅτινα πάλιν ἐν τῷ μέρει γεννῶσι κατὰ τὰ αὐτὰ μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἐβδομάδων. Ὁ διάσημος ρώσος φυσιολόγος de Baer ὑπελόγησεν ὅτι ἐν τῷ τέλει δέκα ἐτῶν ἐν μόνον ζεύγος τῶν μαστοφόρων τούτων θὰ ἰρήθμει ἀπογόνους ἐπὶ δισεκατομμύρια ζώων, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει βεβαίως ὅτι θὰ ἔζων πάντα τὰ γεννηθέντα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χρόνου τούτου.

Ὁ ὀργανισμὸς τῆς ὀστιακῆς κοινωνίας εἶναι ἀπλούστατος. Ἐν τῷ πνεύματι τῶν θηρευτῶν τούτων οὐδεμία ὑπάρχει ἰδέα ἡθικότητος, φυλῆς καὶ φύλου ἔτι. Ζῶντες καθ' ὁμίλους οἰκογενειῶν τινων, ἔχουσιν ἀπλῶς τὴν ἰδέαν τῆς πατριᾶς. Παρ' αὐτοῖς ὡς παρ' ἡμᾶς τοῖς πρωτογόνοις, οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου εἰσὶ λίαν χαλαροί. Ἡ σύζυγος τοῦ Ὀστιακοῦ διερχομένης ἡμῶν ἐν μόνον εἶχε τέκνον, ὅπερ ἡγάπα τρυφερώς· τὸ ἀτυχὲς ὅμως ἦτο ἀσθενές. Ἄν ἀποθάνῃ, εἶπεν ἡμῖν αὕτη φυσικώτατα, θὰ ἐγκαταλίπω τὸν σύζυγον μου· εἰς οὐδὲν εἶναι ἀρμόδιος. Παρὰ τοῖς ἰθαγενεῖς τῆς Σιβηρίας κρατεῖ ἡ πολυγαμία· ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς μόνον οἱ πλούσιοι ἔχουσι πολλὰς γυναῖκας. Πράγματι πρέπει νὰ ᾔναι τις παρ' αὐτοῖς κάτοχος πολλῶν ταρανδῶν ἢ νὰ ᾔναι πολὺ ἐπιτιγίδιος κυνηγός, ὥστε νὰ προῆλθῃ εἰς τὴν πολυτέλειαν προσλήψεως καὶ δευτέρας συμπληρωματικῆς συζύγου, δι' ἣν ἄδρως πρέπει νὰ πληρώσῃ. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ αἱ κόραι, συζευγόμεναι, ἐλαττοῦσι τὴν πατρικὴν περιουσίαν, παρὰ τοῖς Ὀστιακαῖς ὅμως ἀποτελοῦσι τὸν ἀντικείμενον κεφάλαιον τῷ τῆς οἰκογενείας ἀρχηγῷ. Ὁ σύζυγος ἀγοράζει παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὴν κόρην. Κατὰ τὸν περιηγητὴν Σομμιέ, ἡ τιμὴ αὐτῆς ποικίλλει ἀπὸ 60 μέχρι 250 φράγκων καὶ πληροῦνται εἰς χρήματα, εἰς δέματα καὶ εἰς ταρανδοὺς. Ἄλλοτε οἱ μὴ δυνάμενοι ν' ἀγοράσωσι σύζυγον ὥφειλον νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἰσχυρὰν τοῦ ἔρωτος βοήθειαν· καὶ ἂν μὲν κατάρθουν νὰ ἐμπνεύσωσι τρυφερὰ αἰσθήματα εἰς τὴν νεάνιδα, ἀπῆλγον αὐτήν, ἡ δ' ἄρπαγὴ ἐνομιμοποιεῖ τὸν γάμον· ἀπὸ τίνος ὅμως χρόνου τὸ ἔθος τοῦτο δὲν τηρεῖται πλέον, μόνη δὲ ἡ ἀγορὰ τελεῖ τὸν γάμον, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνοικεσίων ἐμειώθη, ἀπὸ ἑτοῦς δ' εἰς ἑτοῦς ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὀστιακῶν διὰ τοῦτο ἐλαττοῦται.

Οἱ Ὀστιακαὶ εἶχον προσηλυτισθῇ εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀλλ' ὁ προσηλυτισμὸς οὗτος εἶναι καθαρῶς ὀνομαστικός, καὶ πάντες ἐξακολουθοῦσιν ὡς καὶ ἐν τῷ παρελθόντι νὰ θύωσι τοῖς ψευδέσι θεοῖς. Οἱ ἰθαγενεῖς οὗτοι ἔχουσιν ἱερὰ ἄλση, κ ε ρ ε μ ε τ, ἐν οἷς θύουσιν οἰκιακὰ ζῶα καὶ παραδίδονται εἰς ἐπικλήσεις ἐνώπιον βαναύσων εἰδώλων. Ἄμ' ἀρπικόμενος εἰς τὸ χωρίον Σ ο υ κ ε ρ ι ἂ - Π ο υ ὕ λ, ἐν τοῖς πρόποσι τῶν Οὐραλίων, ἡτοιμαζόμεν νὰ ἐπισκεφθῶ ἐν τῶν ἁλσῶν τούτων. Δυστυχῶς, ὡς οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐγκατεστημένοι Ρῶσοι μοι εἶπον, οἱ Ὀστιακαὶ ἐφρούρου μετὰ ζηλοτύπου μερίμνης τὰς θεότητας αὐτῶν, ἅτε τοῦ ὀρθοδόξου ἱερέως τοῦ χωρίου πυρπολήσαντος τὰ εἶδωλα, ἅπερ κατάρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ. Κατόπιν πολλῶν ἐρευνῶν οἱ ὁδηγοὶ κατάρθωσαν ν' ἀνακαλύψωσιν ἐν κ ε ρ ε μ ε τ. Τοῦτο ἦτο λαμπρὸν δάσος, κείμενον γραφικώτατα ἐν τῇ ὄχθῃ ποταμοῦ. Ἐν μέσῳ χώρου γυμνοῦ δένδρων εὑρίσκοντο αἱ θεότητες, παριστανόμεναι ὑπὸ τινων κορυμῶν ἐλάτης, περιβαλλομέναι

ὑπὸ ρακῶν ζωερῶν χρωμάτων. Παρ' αὐτοῖς ἡγείρετο μικρὰ καλύβη, στεγάζουσα δύο μεγάλας πλαγγόνας κατεσκευασμένας ἐκ τεμαχίων ἐριούχου περιτετυλιγμένων περὶ ἄλληλα. Τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ἦν κατεσκευασμένον ἐκ τεμαχίου ὑφάσματος κιτρίνου, φέροντος τέσσαρας ὀπας, παριστώσας τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν ρῖνα καὶ τὸ στόμα. Παρὰ τοῖς βαναύσοις τούτοις εἰδώλοις ἦσαν κατατεθειμένοι πόδες ἵππων, θυσιασθέντων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Τέλος δένδρον τι τοῦ δάσους ἔφερε τύμπανον, ὅπερ κροτοῦσιν οἱ σ α μ ἂ ν, ὅταν ἐπικαλῶνται τὰ πνεύματα. Οἱ σαμὰν οὗτοι κατέχουσι θέσιν ἱερέων τινῶν ἐν τῇ ὀστιακῇ κοινωνίᾳ, πράγματι δὲ δύνανται μόνον νὰ διηγῶνται τερπνῶς εὐάρεστα συμβάντα.

Οἱ Ὀστιακαὶ, ἐκλέγοντες ὡς θέατρον τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν τελετῶν μεγαλοπρεπὴ δάση, ἀποδεικνύουσι τὸ ποιητικὸν πνεῦμα, ὅπερ διακρίνει πάντας τοὺς φιλλανθικούς λαοὺς ἀπὸ τῶν λοιπῶν τοῦ Βορρᾶ ἀγρίων. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι εὐμοιροῦσι δημιουργικῆς φαντασίας καὶ καλαισθησίας. Κατάρθωσαν νὰ ἐφεύρωσι δύο μουσικὰ ὄργανα κίθαριν τινα καὶ σερβύκην (ἄρπαν) καὶ νὰ συνθέσωσι μουσικὰ τεμάχια, βαθεῖαν ἐμπνέοντα μελαγχολίαν. Κατὰ τὰς ὥρας τοῦ αὐγούστου νύκτας, ὅτε αἱ ἰθαγενεῖς καλλιτέχναι ἀνέκρουον τὰ ἄσματα αὐτῶν, μοι ἐφάνετο ὅτι ἤκουον παρερχόμενα τὰ παράπονα τοῦ λαοῦ τούτου, ὁ βίος τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖται καθ' ὅλοκληρίαν ἐκ ταλαιπωριῶν καὶ στερητήσεων.

Η ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἄρθρου **Εὐδαιμονία** τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΕΛΙΣΣΑ ἀνεκδότου πονήματος τοῦ ἐκ τῶν συν-εργατῶν ἡμῶν κ. Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ).

α'. Τί ἐστὶν εὐδαιμονία.

1. Εὐδαιμών ὁ τὸ μὲν σῶμα ὑγίης, τὴν δὲ ψυχὴν εὐμύχανος, τὴν δὲ ψύσιν εὐπαιδευτος. **Ἰέρων.**
2. Ἡ εὐδαιμονία δὲν εἶνε τὸ ἀποκτᾶν καὶ ἀπολαύειν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν, διότι συνίσταται εἰς τὸ νὰ εἶνε τις ἐλεύθερος. **Ἐπίκτητος.**
3. Ἡ εὐδαιμονία δὲν εἶνε ἄλλο ἢ ὑγίεια τῆς ψυχῆς. **BARTHÉLEMY.**
4. Ἡ εὐδαιμονία εἶνε ἐν γένει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσφύου διαθέσεως τῶν καθ' ἡμᾶς. **RAYNAL.**
5. Εὐδαιμονία εἶνε ἡ ἐκ τῶν εὐαρέστων συναισθημάτων προκύπτουσα κατάστασις. **SENANOUR.**
6. Ἡ εὐδαιμονία εἶνε ὁ καρπὸς τῆς συνέσεως. **D. CARON.**
7. Ἡ εὐδαιμονία δὲν εἶνε ἄλλο ἢ τὸ συμφέρον ἐν γαλήνῃ. **DUBUCQ.**
8. Εὐδαιμονία εἶνε ἡ ἀπουσία τῶν δεινῶν, ὡς ὑγίεια εἶνε ἡ ἐλλείψις τῶν ἀσθενειῶν· εἶνε κατάστασις τις γαλήνης, μὴ ἐξαγγέλλουσα τὴν παρουσίαν αὐτῆς ὡς ἡ ἡδονὴ ἢ ἡ οὐδύνη. Τούτου ἕνεκα ἄνευ τῶν θλίψεων δὲν θὰ ἡσθάνετο τις ὅτι ἦτο εὐτυχής. **LAVIS.**
9. Ἡ εὐδαιμονία, οἷαν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν εἶνε στάσιμός τις κατάστασις· εἶνε πορεία· εἶνε ἡ κατάστασις, καθ' ἣν ἡδεῖά τις καὶ ὁμαλὴ συγκίνησις ὑποστηρίζεται ἐν ἡμῖν διὰ τῆς ἐλπίδος. **MME NECKER DE SAUSSURE.**
10. Ἡ εὐδαιμονία εἶνε σφαῖρα, κατόπιν τῆς ὁποίας τρέχομεν, ἐφ' ὅσον κυλίσταται, ἦν δὲ ὠθοῦμεν διὰ τοῦ ποδός, ὅτε ἴσταται. **MME DE PUTSIEUX.**

6'. Εἰς τί συνίσταται ἡ εὐδαιμονία.

1. Ἔστε τέλειοι ὅπως ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι. **Ἰησοῦς Χριστός.**

2. Ἡ εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταστήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὁμοίους τῷ Θεῷ.

Πλάτων.

3. Ἡ εὐδαιμονία συνίσταται ἐν τῇ ἐλευθέρῳ ἐξασκῆσει τῶν δυνάμεων ἡμῶν καὶ ἐν τῇ συναισθῆσει τῆς ἰσχύος καὶ εὐχερείας, μεθ' ἧς ἐνασχοῦμεν ταύτας.

STE - BEUVE.

4. Ἡ εὐδαιμονία δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἔχη τις πολλὰ, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ ἐλπίζει καὶ νὰ ἀγαπᾷ πολύ.

LAMENNAIS.

5. Ἡ εὐδαιμονία, ἧς δύναται τις ν' ἀπολαύσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, περιορίζεται εἰς τὴν καλὴν τοῦ πνεύματος διάταξιν καὶ τὴν καλὴν τοῦ σώματος διάθεσιν. Τὰ δύο ταῦτα πλεονεκτήματα περιλαμβάνουσι πάντα τὰ λοιπὰ, δύναται τις δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι τῷ κεκτημένῳ ἀμφοτέρω δὲν ὑπολείπεται μέγα τι νὰ ἐπιθυμῇ, ἐνῶ ὁ στερούμενος τοῦ ἑτέρου τούτων δὲν εἶνε σχεδὸν εὐδαίμων, ὅσωνδήποτε ἀγαθῶν καὶ ἂν ἀπολαύῃ ἄλλοθεν. Ἡ κυρία αἰτία τῆς εὐδαιμονίας ἡ εὐτυχίας τῶν ἀνθρώπων προέρχεται ἐξ αὐτῶν τούτων. Ὁ στερούμενος τῆς εὐθύτητος τοῦ πνεύματος οὐδέποτε θὰ εὕρῃ τὴν ἀληθὴ ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας, ὁ δὲ ἔχων τὸ σῶμα ἀσθενὲς καὶ καχεκτικὸν δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ προσδεύσῃ πολύ.

LOCKE.

6. Οἱ ἄνθρωποι καταναλίσκουσι τὸν βίον αὐτῶν πρὸς εὐρεσιν τῆς εὐδαιμονίας, διότι δὲν ἐπέσθηνδαν ἱκανῶς ὅτι τὸ ἀποτελοῦν τὴν εὐδαιμονίαν οὐδαμῶς εἶνε ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσις, ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ ἐξετάζειν τὴν εὐδαιμονίαν σχετικῶς πρὸς αὐτόν, ὅτι δηλαδὴ εὐρίσκεται ἐν ἡμῖν καὶ ὅχι ἐκτὸς ἡμῶν. Ἀλλ' ὥς ἡ σκιά, ἡ τὸ σῶμα παρακολουθοῦσα καὶ ἢν δὲν δύναται τις νὰ συλλάβῃ, ἡ εὐδαιμονία διαφεύγει ἡμᾶς, διότι ζητοῦμεν αὐτὴν ἐκεῖ, ἐνθα δὲν εἶνε, καὶ θέλομεν αὐτὴν ἐκεῖ, ὅπου δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ.

BONNIN.

7. Ἡ εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὸ νὰ αἰσθάνηται τις ἀγαθὴν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· οὐδαμῶς ἀλλαχοῦ, κυρίως εἰπεῖν, εὐρίσκεται, τοῦτο δὲ δύναται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ λύπῃ νὰ ὑπάρχῃ.

JOUBERT.

8. Τὰ στοιχεῖα τῆς εὐδαιμονίας εἶνε ἀγαθὴ συνειδήσις, τιμότης ἐν ταῖς προθέσεσι καὶ εὐθύτης ἐν ταῖς πράξεσι.

Σενέκας.

9. Ἡ εὐδαιμονία συνίσταται κυρίως εἰς τὸ νὰ ἀρμόζῃ τις αὐτὸν πρὸς τὴν τύχην αὐτοῦ, νὰ θέλῃ νὰ ἦνε ὅ τι εἶνε.

ERASME.

10. Ἡ εὐδαιμονία συνίσταται πλεיותרον ἐν τῷ συναισθῆματι ἢ ἐν τῇ θέσει τοῦ ἀτόμου, πλεיותרον ἐν τῇ ἐπόλῃ, ἀφ' ἧς τὰ πράγματα ἐξετάζονται, ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασι.

WEISS.

11. Ὁ ἀνώτατος τῆς εὐδαιμονίας βαθμὸς συνίσταται εἰς τὴν τελειοποίησιν ἡμῶν αὐτῶν καὶ τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἡμετέρων ἐλαττωμάτων.

GÆTHER.

12. Τὸ ἐκτιμᾶν ἑαυτὸν εἶνε εἰς τῶν πρώτων ὁρῶν τῆς εὐδαιμονίας.

DUCLOS.

13. Μικρά τις εὐπορία, ἐπιτρέπουσα τὴν βοήθειαν τῶν πτωχῶν, συνειδήσις ἡδονῆς, ἀγάπη πρὸς τὴν ἐργασίαν, μία ἐξοχικὴ οἰκία μεταξὺ αὐλῆς καὶ κήπου, καλὴ τις βιβλιοθήκη, ἰδοὺ τὸ ἀναγκαῖον πρὸς καταρτισμὸν ἐπιγείου τινὸς παραδείσου. Ὁ μετὰ τῶν στοιχείων τούτων μὴ εὐριδύκόμενος ἐν τῇ δυνατῇ εὐτυχίᾳ ἔχει ἐλάττωμα τι.

D. CARON.

γ'. Ποῦ κεῖται ἡ εὐδαιμονία.

1. Μακάριοι οἱ πρᾶεῖς . . . οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες [τὴν δικαιοσύνην . . . οἱ εἰρηνοποιοί.

Ἰησοῦς Χριστός.

2. Ζητεῖτε τὴν εὐδαιμονίαν ἢ φύσις ἐθηκεν αὐτὴν πλησίον ὑμῶν· μόνον νὰ ὑποκύψετε εἰς τοὺς νόμους ταύτης ὀφείλετε, ἵνα εὕρητε αὐτήν. Ἀπαλλάγντε τῶν ψυχικῶν διαταράξεων καὶ τῶν σωματικῶν ὁδυνῶν· ζητήσατε τὴν θελκτικὴν ἐκείνην κατάστασιν, ἐν ᾗ ὁ ἄνθρωπος, ἀπληλαγμένος λύπης, διὰ τῆς κεκαυνομένης πληρώσεως τῶν ἀναγκῶν, τῶν ὀρέξεων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν, ἃς ἡ φύσις ἔδωκεν ἡμῖν, ἀπολαύει ἐλευθέρως ἑαυτοῦ καὶ τῆς χρήσεως καὶ ἀναπτύξεως παθῶν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ· τοῦτο εἶναι ἡ εὐφροσύνη, τοῦτο ἡ εὐδαιμονία.

Ἐπίκουρος.

3. Ἀπόλαυσις τῆς εὐτυχίας εἶνε τὸ νὰ βλέπῃ τις ἀνεπιφθόμως τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων καὶ εὐαρέστωσ τὴν κοινὴν εὐτυχίαν.

BOSSUET.

4. Μάτην ζητεῖ τις τὴν εὐδαιμονίαν μακρὰν ἑαυτοῦ, ὅταν ἀμελῇ νὰ καλλιεργῇ αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ, διότι ματαίως αὐτὴ θὰ ἤρχεται ἔξωθεν, δυναμένη νὰ καταστῇ ἐπαισθητὴ μόνον καθ' ὅσον εὐρίσκει ἐσωτερικῶς ψυχὴν ἱκανὴν πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτῆς.

J. J. ROUSSEAU.

5. Ὅταν εὐρίσκη τις τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ ἐν ἑαυτῷ, ἐλάττωσιν ἐκτιμᾷ τὴν δυναμένην νὰ ἐπέλθῃ αὐτῷ ἄλλοθεν.

OXENSTERN.

6. Παρατῆρει πρὸ σεαυτοῦ καὶ αὐτόθι θὰ εὕρῃς τὴν πηγὴν τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας, πηγὴν ἀνεξάντλητον, ἂν διηνεκῶς ἀνασκόπησῃς αὐτήν.

Μάρκος Αὐγῆλιος.

7. Ἡ κυρία βάσις τῆς εὐδαιμονίας ἔγκειται ἐν τῇ εὐρίσκει τῆς ψυχῆς καὶ ἐν τῇ ἐνδομύχῳ τῆς συνειδήσεως μαρτυρίᾳ.

D. CARON.

8. Οἱ ἄνθρωποι οὐδαμῶς πρέπει ν' ἀναμένωσι τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν παρ' ἄλλων· εἶνε παράδοξος τύφλωσις νὰ ζητῇ τις αὐτὴν ἀλλαχοῦ ἢ ἐν τῇ εὐκρινεῖ ἐξασκῆσει τῆς ἀρετῆς.

DUPUY.

9. Ἀς ἀφῆδωμεν ληροῦντας τοὺς πονηροὺς, οἵτινες ἐπιδεικνύουσι τὴν παρουσίαν καὶ κρύπτουσι τὴν καρδίαν αὐτῶν, καὶ ἃς ἡμεθα βέβαιοι ὅτι, ἂν ἐν μόνον παράδειγμα εὐδαιμονίας ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς γῆς, εὐρίσκεται παρὰ τῷ καλοκαγάθῳ ἀνθρώπῳ.

J. J. ROUSSEAU.

10. Ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία ἔγκειται ἐν τῇ ψυχικῇ γαλήνῃ, ἐν τῇ συνέσει καὶ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων ἡμῶν.

MME DE LAMBERT.

11. Ἀγαθότης πρὸς πάντας, συγχώρησις τῶν σφαλμάτων, ἄφεσις τῶν πρὸς ἡμᾶς ἁμαρτημάτων τῶν ἄλλων, φαιδρότης καὶ εὐπραθυγορία, τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν φιλοσοφικὴν λίθον τῆς εὐδαιμονίας.

MME NECKER.

12. Ἡ πηγὴ τῆς εὐδαιμονίας δὲν εὐρίσκεται ὁλόκληρος οὔτε ἐν τῷ ποθουμένῳ ἀντικειμένῳ, οὔτε ἐν τῇ κεκτημένῃ αὐτὸ καρδίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ σχέσει ἀμφοτέρων· ὥς δὲ πάντα τὰ ἀντικείμενα τῶν ἐπιθυμιῶν ἡμῶν δὲν εἶνε ἀρμόδια πρὸς παραγωγὴν τῆς εὐδαιμονίας, πᾶσαι αἱ τῆς καρδίας καταστάσεις δὲν εἶνε ἐπιτήδεια εἰς αἰσθῆσιν αὐτῆς. Ἀν ἡ καθαρῶτα ψυχὴ μὴ ἐπαρκῇ μόνῃ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς εὐδαιμονίαν, βεβαιότερον εἶτι εἶνε ὅτι πάντα τὰ θέληντρα τῆς γῆς δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐργασθῶσι τὴν τῆς διεφθαρμένης καρδίας· διότι ἀμφοτέρωθεν ὑπάρχει ἀναγκαῖα τις προπαρασκευὴ, συνδρομὴ τις, ἐξ ἧς προκύπτει τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο αἰσθημα, παρὰ πάντων ὑπερῶμενον, πάντοτε δὲ ἀγνοούμενον ὑπὸ τοῦ ψευδοδόφου, ὃς ἐφίσταται πρὸ τῆς στιγμιαίας ἡδονῆς ἐξ ἀγνίας διαρκοῦς τινος εὐδαιμονίας.

Εἰς τί θὰ ἐχρησίμευε λοιπὸν ἡ πρόσκτικτις ἐνὸς τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων δαπάνη τοῦ ἄλλου, τὸ νὰ κερδίσῃ τις ἐκτὸς, ἵνα πλείονα ἀπολέσῃ ἐντός, καὶ νὰ προμνησθῇ τὰ μέσα τῆς εὐδαιμονίας, στερούμενος τῆς τέχνης τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτά; Δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν πολὺ προτιμότερον, ἂν ἡμεθα ἠναγκασμένοι νὰ ἐκλέξωμεν ἐν μόνον ἐκ τῶν δύο, νὰ θυσιάσωμεν ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ τύχη δύναται ν' ἀποδώσῃ ἡμῖν, εἰς ἐκεῖνο, οὐπερ, ἀπολεσθέντος ἁπαξ, ἡ ἀνάκτικτις εἶνε ἀδύνατος;

Θέλεις νὰ ζῇς εὐδαιμόνως καὶ σοφῶς; Μὴ προσκολλᾷς τὴν καρδίαν σου ἢ μόνον εἰς τὸ ἄφθαρτον κάλλος· ἡ κατάστασις σου ἃς διαγράφῃ τὰ ὅρια τῶν ἐπιθυμιῶν σου· τὰ καθήκοντά σου ἃς προηγῶνται τῶν κλίσεών σου· ἔκτεινε τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης εἰς τὰ ἠθικὰ πράγματα· ἐθίζου εἰς τὴν ἀπώλειαν ἐκείνου, ὅπερ δύναται νὰ σοὶ ἀφαιρεθῇ· ἐθίζου νὰ καταλείπῃς τὰ πάντα, ὅταν ἡ ἀρετὴ τὸ ἐπιτάσσῃ, νὰ ἰσταδαί ὑπεράνω τῶν συμβεβηκότων, ν' ἀποσπᾷς τὴν καρδίαν σου, χωρὶς νὰ διασχίρῃς αὐτήν, νὰ ἦσαι θαρραλέος πρὸς τὰ δυστυχήματα, ἵνα μήποτε περιέλθῃς εἰς ταλαιπωρίαν, νὰ ἦσαι σταθερὸς εἰς τὸ καθήκον σου, ἵνα μήποτε ἀποβῇς ἐγκληματίας. Τότε θὰ ἦσαι εὐδαίμων καὶ ἀκούσις τῆς τύχης, τότε θὰ ἦσαι σοφὸς καὶ τῶν παθῶν ὑπαρχόντων. Τότε θὰ εὐρίσκης ἐν αὐτῇ τῇ κτίσει τῶν φθαρτῶν ἀγαθῶν ἡδονήν, ἢν οὐδὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ταράξῃ· θὰ ἦσαι κύριος αὐτῶν, χωρὶς νὰ κυριεύσῃς ὑπ' ἐκείνων, καὶ θὰ αἰσθανθῇς ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὃν τὰ

πάντα διαφεύγουσιν, ἀπολαύει μόνον ἐκείνων, ὧν γινώσκει νὰ στερεῖται. Δὲν θὰ ἔχῃς φαντασιοπληξίας, εἶνε ἀληθές, οὐδὲ φαντασιώδεις ἡδονάς, ἀλλ' ὡσαύτως θὰ ἦσαι ἀπληλαγμένος καὶ τῶν ὀδυνῶν, τοῦ καρποῦ αὐτῶν· ἐν τῇ ἀνταλλαγῇ ταύτῃ θὰ κερδήσῃς πολὺ, διότι αἱ μὲν ὀδύνη αὐταὶ συχναὶ εἶνε καὶ πραγματικά, αἱ δὲ ἡδοναὶ σπάνιαι καὶ μάταιαι. Νικητὴς τοσοῦτων σφαλερῶν γνωμῶν, θὰ ἦσαι τοιοῦτος καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποδίδουσαν ὑπερβολικὴν ἀξίαν εἰς τὴν ζωὴν. Θὰ διανύσῃς τὸν βίον σου ἀταράχως καὶ θὰ περατώσῃς αὐτὸν ἄνευ φρίκης· θ' ἀποπάσῃς ἀπ' αὐτοῦ σεαυτὸν, ὡς ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων αγαθῶν. Ἄλλοι, ὑπὸ φρίκης καταλαμβάνομενοι, ὡς σκέπτονται καταλείποντες αὐτὸν ὅτι παύουσιν ὑπάρχοντες· οὗ, γινώσκων ἀκριβῶς τὴν μηδαμινότητα τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεως, θὰ πιστεύσῃς ὅτι ἄρχεσαι ὑπάρχων. Ὁ θάνατος εἶνε τὸ τέρας τῆς ζωῆς τοῦ πονηροῦ καὶ ἡ ἀφελειὰ τῆς τοῦ δικαίου.

J. J. ROUSSEAU.

13. Τὸ ἐπιθυμεῖν τὴν εὐδαιμονίαν δὲν εἶνε μωρία, εἶνε φυσικόν, εἶνε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σοφία συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀφαιρῇ τις ἀπὸ τοῦ πόθου τούτου ὅτι ἀόριστον καὶ ἀπομεμακρυσμένον ὑπάρχει ἐν αὐτῷ. Δέον νὰ ἔχῃ τις πρὸς τὴν ἐλπίδα συννηγμένον αἰώνιον συμβόλαιον ἐκ φόβου μὴ ἀποχαρῇ τὴν αὐτήν· δέον νὰ συμμορφῶται τις πρὸς τὸ παρόν, νὰ καλῶν αὐτό, ὅταν δύναται, καὶ νὰ μὴ πράττῃ ὡς πράττουσιν οἱ λαίμαργοι ἐκεῖνοι, οἱ μὴ γευματίζοντες, ἵνα κάλλιον δειπνήσωσι. Δυστυχὴς ὁ κατακλινόμενος ἐνίοτε νῆστις ἢ θνήσκων μεταξὺ δύο δειπνῶν, οὐδετέρου αὐτῶν μεταλαβών.

ABEL DUFRESNE.

14. Εὐδαιμών ἄνθρωπος εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις τὸ ἀγαθὸν βλέπει μόνον ἐν τῇ τιμότητι καὶ τὸ κακὸν ἐν τῇ ἀτιμίᾳ, ὅστις τὴν ἀληθῆ ἡδονὴν εὐρίσκει ἐν τῇ περιφρονήσει τῶν ἡδονῶν, ὅστις, ἐραστὴς τῆς τιμότητος καὶ φίλος τῆς ἀρετῆς, οὔτε ὑψοῦται, οὔτε καταπίπτει ὑπὸ τῆς τύχης, ὅστις ἀπολαύει τῶν ἀγαθῶν τῆς τύχης, χωρὶς νὰ γίνηται δοῦλος αὐτῶν. Τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου ὁ κλῆρος ἔσται ἀναγκαίως χαρὰ ἀσφαλὴς καὶ ἀμετάβλητος, διπνεκὴς ἡσυχία καὶ ἀνεξαγοστήσια, ἀναλλοίωτος εἰρήνη καὶ ἀναλλοίωτος μεγαλεῖον ψυχῆς.

Σενέκας.

15. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε εὐτυχὴς μόνον καθ' ὅσον εἶνε ἠθικῶς χρηστός, εἶνε δὲ χρηστός μόνον καθ' ὅσον ἡ φρόνησις διευθύνει τὰς πράξεις αὐτοῦ· πρέπει ἄρα νὰ κανονίξῃ πᾶσαν πράξιν αὐτοῦ κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς φρονήσεως, ἥτοι ὀφείλει μὴδὲν νὰ πράττῃ ἄνευ σκέψεως καὶ ὡς τύχη. Τούτου ἕνεκα ὀφείλομεν παιδιόθεν νὰ ἐθιζώμεθα ὅπως σκεπτόμεθα πᾶν ὅτι πράττομεν, μάλιστα δὲ νὰ κατανοῶμεν ἐντελῶς ὅτι ἔχομεν καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσωμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἵνα καλῶς προσφερώμεθα. Τὰ καθήκοντα ταῦτα οὐδὲν ἄλλο ἢ οἱ κανόνες τῆς φρονήσεως εἶνε, διότι ἡ φρόνησις εἶνε ἡ διδασκάλος αὐτοῦς, ἡ δὲ πείρα ἐπικυροῖ αὐτοὺς μόνον.

BONNIN.

16. Ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἐν τῷ θελγνύτῳ τοῦ προσδοκώμενου.

ALIBERT.

(*Ακολουθεῖ).

ΚΑΜΙΛΛΟΥ ΦΛΑΜΜΑΡΙΩΝΟΣ

ΑΣΤΡΩΔΑ ΟΝΕΙΡΑ

(Διήγημα).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΕΡΟΣ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

II.

Γ Ο Φ Α Σ Μ Α.

Ἡ πρώτη των συνάντησις ὑπῆρξε τῷ ὄντι παράδοξος. Ἐνθερμὸς παρατηρητὴς τῶν καλλων τῆς φύσεως, πάντοτε ἐκδοτός εἰς μελέτην

τῶν μεγάλων θαυμάτων ὁ νέος φυσιοδίφης, εἶχεν ἐπιχειρήσει κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος τὸ εἰς Νορβηγίαν ταξίδιον, σκοπῶν νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς μονήρεις ἐκείνας ἀκτὰς, ἔνθα κρημνίζεται ἡ θάλασσα, καὶ τὰ ὄρη ἐκεῖνα τὰ μὲ χιονοσκεπεῖς κορυφάς, ἅτινα ἀνυψοῦσιν ὑπερνέφελα τὰ ἄσπικα μέτωπά των, καὶ πρὸ πάντων κατεχόμενος ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς ἐπιθυμίας νὰ ποιηθῇ ἰδιαιτέραν μελέτην ἐπὶ τοῦ βορείου σέλαος, τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὸν συνώδευον εἰς τὸ ταξίδιον ἐκεῖνο. Αἱ δύοσε τοῦ ἡλίου πέρα τῶν σιγῶν καὶ ἀποτόμων ἀκτῶν, αἱ ἀνατολαὶ τοῦ λαμπροῦ ἄστρου ἐπὶ τῶν ὁρέων κατέβηλόν μέχρις ἀνεκφράστου βαθμοῦ συγκινήσεως τὴν ποιητικὴν καὶ καλλιτέχνην ψυχὴν του. Διετρίψαμεν ἐκεῖ πλῆον τοῦ μὴνός διατρέχοντες τὴν γραφικὴν χώραν, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Χριστιανίας μέχρι τῶν Σκανδιναυικῶν Ἄλπεων· ἡ Νορβηγία λοιπὸν ἦτο ἡ πατρίς τοῦ τέκνου ἐκείνου τοῦ Βορρᾶ, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἐξασκήσῃ τοσοῦτον ταχεῖαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μήπω ἀφυπνισθείσης καρδίας του. Ἦτον ἐκεῖ ἐκείνη εἰς ὁλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὅμως μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἡ τύχη, ἡ θεὰ αὕτη τῶν ἀρχαίων, ἠδύοκχε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς συνάντησιν.

Τὸ φῶς τῆς πρωίας ἐγρύσου τὰς ἀπογεγυμνωμένας κορυφὰς τῶν ὀρέων. Ἡ Νορβηγιανὴ νεᾶνις ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρός της ἐπὶ ἐνὸς τῶν ὁρέων ἐκείνων, ὅπου πολλὰ γίνονται ἐκδρομαί, ὡς εἰς τὸ Ρίγιον τῆς Ἑλβετίας, πρὸς θέαν τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἐξαισίου τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἡ Ἰκλέα ἀπεμακρύνθη μόνη εἰς ἀπόστασιν μέτρων τινῶν, ἐπὶ ἐνὸς μεμονωμένου λόφου, ὅπως διακρίνῃ κάλλιον λεπτομερείας τινὰς τοῦ χωρίου, ὅτε στραφεῖσα, τὸ πρόσωπον ἔχουσα ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἥλιον, ὅπως περιλάβῃ διὰ τοῦ βλέμματος ὁλόκληρον τὸν ὁρίζοντα, παρετήρησεν οὐχὶ πλῆον ἐπὶ τοῦ ὅρου ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν τὴν εἰκόνα της, τὸ πρόσωπόν της ὁλόκληρον, τὸ ὅποτον ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ. Φωτεινὴ τις στεφάνη περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους ὡς στεφάνη ἀστράπτουσα περὶ τὴν κεφαλὴν ἀγίου καὶ μέγας ἀερώδης κύκλος ἀσθενῶς χρωματίζοντος διὰ τῶν ἀποχρώσεων τοῦ οὐρανοῦ τόξου περιέβαλλε τὸ μυστηριώδες φάσμα.

Ἐκθαμβὸς καὶ συγκεκινημένη διὰ τὸ παράδοξον τοῦ θαύματος, διατελοῦσα ἔτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐντυπώσεως τῆς αἴγλης τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, δὲν ἀντελήφθη ἀμέσως ὅτι καὶ ἄλλη μορφή καὶ ἄλλη πλαγία ὤψις κεφαλῆς ἀνθρώπου συνήπτετο μετὰ τῆς ἑαυτῆς, σκιὰ ἀκινήτου ὁδοπόρου, θεωμένου ἐνώπιον αὐτῆς, ἀναμνησκούσα τὰ εἰδῶλα τῶν ἀγίων ὄρθια ἐπὶ τῶν στηλῶν τοῦ ναοῦ· ἡ ἀρρενωπὸς ἐκείνη μορφή καὶ ἡ ἑαυτῆς περιεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀερώδους κύκλου· παρετήρησε πάραυτα τὴν παράδοξον ἐκείνην ἐκ πλαγίου ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν ἀέρα, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο παίγνιον φανταστικῆς ὀπτασίας καὶ ἐκθαμβὸς ἔκαμε μορφασμὸν τινὰ ἐκπλήξεως καὶ σχεδὸν φρίκης· ἡ ἐνάριος μορφή της παρέστησε τὸν αὐτὸν μορφασμὸν καὶ εἶδε τὸ φάσμα τοῦ ὁδοπόρου φέρον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πῆλου καὶ ἀποκαλυπτόμενον ὡς εἰς οὐρανίον χαιρετισμόν, εἶτα ἐκλείπουσαν τὴν ζωηρότητα τοῦ χρωματισμοῦ του καὶ ἐξαφανιζόμενον σχεδὸν συγχρόνως μετὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς εἰκόνας.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρου Θαθῶρ μεταμόρφωσις, ὅπου οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶδον αἶφνης ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν μορφήν τοῦ Διδασκάλου καὶ μετ' αὐτῆς τὰς τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἡλίου, δὲν ἐνέβαλεν εἰς μεγαλειέταν ἔκστασιν τοὺς μαθητὰς ἐκείνους ἢ ἡ ἔκστασις, εἰς ἣν ἐδυθίσθη ἡ θῶα παρθένος τῆς Νορβηγίας ἀπέναντι τῆς ἀντηλίας ἐκείνης, ἥς ἡ θεωρία εἶνε γνωστὴ παρ' ὅλων τῶν μετεωρολόγων.

Τὸ φάσμα ἐκεῖνο ἐνετυπώθη ἐπὶ τοῦ ἔσωτάτου τῆς διανοίας της ὡς ὄνειρον θαυμάσιον. Ἐκάλεσε τὸν πατέρα της, ὅστις ἔμενεν εἰς μικρὰν τινὰ ἀπόστασιν ὀπισθεν τοῦ βουνοῦ, ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖνος, τὸ πᾶν εἶχεν ἐξαφανισθῇ. Ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἐπέτυχε παρ' αὐτοῦ ἢ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ τὴν ἄρνησιν σχεδὸν τῆς πραγματικότητος τοῦ φαινομένου. Ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἀρχαῖος ἀνώτατος ἀξιωματικὸς, ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τῶν διακεκριμένων πυρρωνιστῶν, οἵτινες ἀρνοῦνται ἀπλούςτατα πᾶν ὅ,τι ἀγνοοῦσιν ἢ δὲν ἐννοοῦσι. Μάτην τὸ χαριτόβρυτον πλάσμα τὸν διεβεβαίου ὅτι εἶδε τὴν εἰκόνα της εἰς τὸν ἀέρα καὶ μάλιστα τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον ἔκρινεν ὅτι ἦτο νέος καὶ κομψὸς τὸ σχῆμα. Μάτην